

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In festo sancti michaelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

In festo sancti michaelis.

Et ecclesiastes. iij. dicitur. qd de carcere catensq; interdus quis ad regnum egredit. Alio modo potest dici summū fm corpora- tionē graduū qbus perficif per fectionis hois. et sic intelligit gregori⁹ q nemo repete fit sum- mus. Dicit em augu. sup canoni- ca iohānis. qd caritas nō mor vt nascitur pfecta est. nam vt perfi- ciatur nascitur. cum fuerit nata nutrit. cū fuerit nutrita roborata. cū fuerit roborata perficif.

In festo sã- cti michaelis est euāgelii. In illo tēpo- re Accesserūt discipuli 22. Matt. xvij. Circa qd pos- sunt disputa- tari seqntes

questiones. ¶ Prima. vtrū ange- li sint a deo custodie hoim depu- tati. ¶ Secdo. vtrū angeli p ere- cutionē ministerij a ptemplario- ne diuina retardētur. ¶ Tertio. vtrum angeli ad custodiā hoim deputati quādoq; relinquāt ho- mines qb⁹ ad custodiā deputāt.

D prima q- questiones sic pceditur. Et videtur q ang- geli non sunt deputati custo- die hominuz.

¶ Primo sic. deus est custos ho-

minum. Job. vij. sufficientissim⁹ per seipsum. ergo nullū aliuz ad custodiā hominuz deputauit. ¶ Secūdo sic. custodia et cōser- uatio hoim est per gratiam. sed gratiā deus aie immediate in- fundit. et nō p angelos. ergo 22. ¶ Tertio. custos ponitur alicui aut ppter imbecillitatē vt inue- tur et defendat. aut ppter igno- rantia vt instruat sed homo pos- test p se cognoscere ea que sunt sibi faciēda per legem naturalē cordi impressam. et potest etiam exequi per arbitrij libertatē. ergo videtur q custodia angelica nō indigeat. ¶ Quarto. custodia est retrahere custoditum ab his que sūt sibi nociua. s; angeli nō retrahunt hoies a peccatis. cui⁹ multotiens in peccata precipi- tari videamus. ergo videt q an- geli hominū custodes non sint. ¶ In oppositū est euāgelii pres- sent. in quo dicit. q angeli eorū scilz custodes. qz aliter nō sunt hominū. ¶ Secūdo est illud ps. Angelis suis deus mādavit de- te 22. ¶ Respōdeo dicēdū q an- geli deputati sunt ex diuina pro- uidentia ad custodiā hoim. Par- tet pmo cōclusio. quia deus pro- nior est ad miserendū q ad pu- niendum. sed deus hoibus des- dit demones ad exercitiū. vt ha- betur ad Ephe. vl. Non est nobis colluctatio 22. ergo videtur q multo fortius dedit angelos ad custodiendū. ¶ Secūdo sic. ¶ Ut haberetur scdo sentē. disti. xl.

In festo sancti michaelis. fo. cccliii.

ar. f.) Scdm boetium in libro de
conso. Deus providentiam suam
quam de omnibus rebus hz me
diantibus aliquibus causis exeq
tur. Quis autem deus omnium
providentiam hz speciali tamen
modo substantie rationales sue
providentie subduntur. in qm
altiori modo preceteris sinez di
vine bonitatis nate sunt cosequi
et per aliud principium quod est
voluntas. quia ergo inter deum
et homines media est natura an
gelica. r fm legem sapientie sue
hoc est ordinatum. vt inferiori
bus per superiora provideatur.
ideo ipsi angeli exequuntur divi
nam providentiam circa salu
tem hominum. adiuuado ad ten
dendum in finem. r liberandum
ab his que processum in finem
impediunt. et hec executio divi
ne providentie per angelos de
hominibus vocatur custodia an
gelorum. Ad rationes in oppo
situm. Ad primam respondetur
negando consequentiam. Et ra
tio est. qz deus est custos primus
et principalis apud que summa
providentia residet. nec est pro
pter ipsius insufficientiam q suam
providentiam de hominibus per
angelos exequitur. sed tum pro
pter ordinem sue sapientie. tum
quia congruit angelis. vt scilicet
eis hec dignitas non negetur. q
sint duces hominum reductio
nis in deum. et in hoc deum quo
dammodo imitentur. inquantum
cooperantur deo in reductione

hominum in finem. Item quia
congruit hominibus qui sunt in
statu imperfectionis quem pue
ricie apostolus comparat. j. Co
rinth. xij. Unde eis custodes
tanq pueris designantur. do
nec veniente quod perfectus est
euacuet quod ex parte est. Ad
secundam respondetur. negando
cosequentiam. Et ratio est. quia
conseruatio que fit a deo sicut a
principali agente est infundendo
gratiam. sed custodia angelorum
non est per infusionem gratie.
sed eorum est preparare homines
ad susceptionem gratie per illu
minationes et alia huiusmodi p
tinentia ad eorum custodiam.
Ad tertiam respondetur. nega
do consequentiam. Et ratio est.
quia lumen naturalis cognitio
nis in homine est imperfectum.
et precipue ad dirigendum in il
la que naturam excedunt. pote
stas etiam liberi arbitrii eius po
test ad malum inclinare multis
occasionibus. et ideo prouidet
deus hominibus angelorum pre
sidio. Ad quartam respodetur
negando consequentiam. Et ra
tio est. quia sicut providentie di
vine est sic impedire mala. vt ta
men saluetur nature conditio.
ita etiam. et angelorum custodie
et ideo ad angelos non pertinet
q homines custodiendo ad vir
tutem cogant. r a vitis retrahant
quia sic periret liberum arbitrium.
et ratio meriti.

In festo sancti michaelis.

D secundam questionem sic proceditur. Et videtur quod angeli per executionem ministerij circa hominum custodiam a contemplatione diuina retardantur. **P**rimo sic. angelus in ministerio existens dicit thobie. xij. Tempus est quod reuertar ad eum qui me misit. sed non reuertit nisi per contemplationem. ergo videtur quod per ministerium a contemplatione dei abscesserat. **S**ecundo sic. vna potentia finita non potest simul in plures operationes esse. sed potentia angeli est finita. ergo videtur quod non possit simul contemplari et ministrare. **T**ertio sic. intellectus creatus erat non potest simul plura intelligere. sed quando ministrant angeli intellectu considerant ea que agunt ergo videtur quod tunc diuina simul contemplari non possunt. **I**n oppositum est euangelium peris. in quo dicitur quod angeli eorum semper vident faciem patris. ergo per ministerium a contemplatione et visione faciei dei non retardantur. **R**espondeo dicendum quod angeli per executionem ministerij a contemplatione nostre tardant. **I**sta conclusio patet. **P**rimo per illud gregori. qui ait. sic ad exteriora procedunt quod ab intimis nunquam recedant. **I**tem secundo sic. beatitudo angelorum non minuitur ex eorum ministerio. sed eorum beatitudo tota est in contemplatione diuinitatis

ergo in nullo per ministerium eorum contemplatio retardatur. **A**d rationes in oppositum. **A**d primam respondeo negando consequentiam. **E**t ratio est. quod angelus dicitur discedere a deo non per intermissionem contemplationis aut per locum. quod ut dicitur beato deo ubique est. sed per hoc quod ab invisibilitate recedens visibilis apparet. sicut filius exiit a patre. venit in mundum visibilis hominibus factus. **J**ob. xvj. **E**t similiter dicunt reuerti ad deum quando deposita visibili specie in pristina invisibilitate deo simile reuertuntur. **A**d secundam respondeo. negando consequentiam. **E**t ratio est. quod contemplatio angelorum magis se habet per modum receptionis quam actionis. et sicut luna simul recipit lumen a sole. illuminat inferiora corpora. ita et angeli simul illuminant in diuina contemplatione et illuminant inferiores vel ministrant circa eos. **A**d tertiam respondeo quod assumptum est verum quando intellectus ea que cognoscit diuersis rationibus cognoscit. tunc enim non potest simul plura considerare. quod non potest intellectus effigiari diuersis figuris. sed ea que cognoscuntur vna ratione. vel quorum vnum est ratio alteri. nihil prohibet simul intelligi.

D tertiam questionem sic procedit. **E**t videtur quod angelus quandoque de relinquitur hominum cui deputatus

In festo sancti michaelis. fo. cclv.

tatus est custos. ¶ Primo sic habetur Hier. l. i. Curam habebit lones. et non est curata derelinquamus ergo eam. s. hoc dicitur: et persona angelorum dicitur. ergo videtur quod angelus homines derelinquat quasi a peccato non corrigitur. Item ysaie. v. dicitur. Auferam septem eius et erit in direptione. glosa id est. custodia angelorum. ¶ Secundo sic. angeli sunt quandoque in celo empireo. s. cum sint ibi non sunt circa nos secundum damasum. ergo videtur quod aliquando nos relinquunt. ¶ Tertio sic. sapiens medicus infirmum desperatum relinquit. s. angeli custodes possunt scire aliquem esse presciturum per reuelationem et videre aliquem in peccatis obstinatum. talis autem est quasi infirmus desperatus. ergo videtur quod angelus qui est quasi medicus spiritualis tale relinquat. ¶ In oppositum arguitur sic. de nemine est desperandum quod diu est in statu vie. sed infirmus non relinquitur a medico nisi propter desperationem. ergo videtur quod angelus non relinquat quemcumque peccatorem. ¶ Respondeo dicendum. quod angelus in custodia hominis deputatus nunquam diu vivit in toto eum derelinquit. Pro huius conclusionis intellectu est notandum. ¶ Ut habetur. s. pte. q. cxiij. ar. vj. Et. ij. sen. distin. xj. artic. iij. cum custodia angelorum sit quedam executio diuine providentie. oportet idem esse iudicium de utroque. diuina autem providentia non relinquit hominem ex toto

quia omnino in nihilum redigeretur. sed verum est quod magis et minus videtur diuersis secundum eorum conditionem. et ideo oculi domini super iustos esse dicuntur. et aures eius in preces eorum. quibus a deo perfecte prouidetur ut omnia eis cooperentur in bonum. ut dicitur. i. Roy. viij. Sed malos sicut aliquid derelinquit. in quantum permittit eos subiacere tribulationibus. et quod grauius est etiam in peccatis mori. Item dicitur ad i. Rom. s. Propterea tradidit illos deus in reprobum sensum etc. Similiter etiam angeli dicuntur aliquos derelinquere secundum quod in quantum exponunt tribulationibus vel etiam iusto dei iudicio ab aliquo peccato non retrahunt nunquam tamen ita derelinquunt quin sit aliquis effectus custodie in quantum aliquod malum prohibetur et aliquid bonum promouetur. ¶ Ad rationes in oppositum. ¶ Ad primam respondeitur. quod illud intelligitur de voce angelorum discedentium ab homine peccatore in hora mortis. Vel dicendum quod dereliquerunt secundum quod ut dictum est. sicut deus. ¶ Ad secundam respondeitur. negando consequentiam. Et ratio est. quia sicut angelus presens non sit ex actione tamen relinquit in homine forme impressionem et dispositionem bonam in homine. sicut apparet in motibus violentis. et ita quous non semper sit presens potest tamen consistere in quantum effectus eius manet post actionem suam. ut patet quasi aliquis deuote orat ad plures dies manet in deuotione. ¶ Ad tertiam

In festo sancti hieronymi.

rñdetur. negando consequentiã. Et ratio est. Tuz qz null' in statu vie a deo est oblitinatus quin possit per penitentiam conuerti. vñ nõ est de eo sperandũ. Tum scdo qz si angel' sciret eũ prescitum posset tñ multa mala in eo impe dire. sicut de antichristo. dicit q etiaz habebit angelũ custodem.

p merito est sup candelabũ posita. i. accepta laudata r ecclia vniuersalẽ approbata. in. c. Si a romana ecclesia. di. xxy. Duius aut approbatiõis causa fuit multplex. primo. qz ei' doctrina fuit sana et pulcra. Sñ hieronymus interpretat visio pulcritudinis ei' em doctrina nil pñnet nisi pulcra r ab omni macula falsitatis errorum alienũ. Sñ augu. de eo ait. Hieronym' presbyter greco. latino. r hebreo eloquio eruditus in locis sanctis r in litteris sanctis vsqz ad decrepitã virit etate cui' nobilitas eloquiũ ab oriente in occidente instar solis lampas resplenduit. Item scdo. qz incensa fuit ardore caritatis ad vilitatẽ ecclesie. Sñ prosper in suisronicis de eo sic ait. Hieronymus presbyter in bethleem toto iam mũdo clar' habitabat egregio ingenio r studio vniuerse ecclesie seruiẽs. Tertio. qz eius interpretatio melior est habita. vñ isidorus sic ait. Hieronym' r riu lingarũ extitit expert'. cuius interpretatio ceteris antefert. qm r verborũ tenacior est. r pspicitate sciẽtie clarior. atqz vtpote a christiano interpretoze verior. Quarto. qz ei' doctrina est plena omni religione r sanctitate. Sñ seuerus ita dicit. Hieronym' ppter fidei meritũ doremqz virtutũ non solum latinis atqz grecis. s; etiam in hebreis litteris instruetus est. vt se ei in omni sciẽtia nemo audeat comparare. Quin

In festo sancti hieronymi est euãgeliz. Nemo accendit etc. Lu. xij. Circa qd pos sunt disputa r sequentes questiones. ¶ Prima. vtrũ lucerna incensa hieronymi. i. doctrina meruerit sup candelabũ ecclie poni. ¶ Scdo vtrũ hieronymus fuerit cardinalis.

In primã vtrum lucerna accensa hieronymi. i. doctrina meruerit super candelabũ ecclie poni. Et videt q non. qz eius doctrina in aliquib' non fuit bona nec tenet. ergo etc. assumptuz p in materia bigamie. de qua in c. Atarins di. xxvj. Item in materia legaliz. de qua ad Gal. ij. r luce. v. ¶ In oppositũ est euãgeliz presens. vbi dicit q nemo accendit lucernã etc. ¶ Rñdeo dicendũ. q doctrina beati hieronymi

